

lichen sclerosus van de vulva

Informatiefolder

Wat is lichen sclerosus (LS)?

Lichen sclerosus van de vulva is een chronische huidaandoening waarbij jeuk op de voorgrond staat. Vulva is de medische term voor het uitwendige geslachtsorgaan van de vrouw. LS komt op elke leeftijd voor. Het wordt ook wel bij volwassen mannen gezien, maar veel vaker bij vrouwen en een enkele keer bij jonge kinderen, vaker bij meisjes dan bij jongens.

Hoe ontstaat het?

Dat is eigenlijk onbekend. Er zijn aanwijzingen dat er sprake zou kunnen zijn van een auto-immuunziekte, waarbij ontstekingscellen de eigen weefsels aanvallen. Zo wordt LS bijvoorbeeld bij patiënten met schildklierlijden, suikerziekte en vitiligo (waarbij het pigment uit de huid verdwijnt) vaker gezien. Het is niet besmettelijk.

Wat zijn de verschijnselen?

Kenmerkend voor LS is witte verkleuring van de huid, die tevens stug gaat aanvoelen. Vaak is het gebied rond de clitoris aangedaan, die helemaal verzonken kan raken en dan niet meer zichtbaar is. De binnenste schaamlippen kunnen geleidelijk aan kleiner worden en zelfs geheel verdwijnen. Ook de grote schaamlippen kunnen worden aangetast. De vorm (anatomie / architectuur) van de vulva verandert door het ontstekingsproces en de daarmee gepaard gaande "verbindweefseling" (sclerose) met littekenvorming. De ingang naar de schede (de vagina), ook wel de introïtus genoemd, kan door de huidveranderingen en het verlies van elasticiteit ook nauwer worden en soms zelfs tè nauw. Dit geeft dan pijn bij de gemeenschap.

LS komt niet voor in de vagina. Het gebied rond de anus kan wel betrokken raken bij het proces. Ook daar ontstaat dan een witte verkleuring. Door de jeuk wordt er gekrabd, ook onbewust in de slaap, en hierdoor kunnen oppervlakkige wondjes ontstaan, waardoor ook het plassen pijnlijk is, omdat de urine er langs stroomt.

Wat zijn de klachten?

Jeuk is de klacht die op de voorgrond staat, maar soms wordt ook branderigheid, al dan niet in combinatie met jeuk, vermeld. Daarnaast, als het proces al verder gevorderd is en de ingang naar de schede ernstig vernauwd is, is het vrijen vaak pijnlijk. Bovendien kunnen dan gemakkelijk hierbij wondjes en kloofjes ontstaan. In het allereerste begin van de ziekte, als de huidafwijkingen nog niet zo uitgesproken zijn, wordt de diagnose nog wel eens gemist en worden de klachten van jeuk toegeschreven aan andere aandoeningen in het vulvo-vaginale gebied, bijvoorbeeld een schimmelinfectie. Veel patiënten worden dan ten onrechte hiervoor behandeld.

Hoe wordt de diagnose gesteld?

De diagnose wordt gesteld op het klinische beeld, dat wil zeggen hoe de vulva eruit ziet. Een arts die vertrouwd is met het beeld van LS zal het snel herkennen. In het beginstadium kan het soms moeilijk zijn om een zekere diagnose te stellen en dan wordt er soms wel eens een stukje huid weggenomen onder plaatselijke verdoving voor microscopisch onderzoek.

Wat is de behandeling?

LS is een chronische huidaandoening en het lukt meestal niet om LS door behandeling helemaal te genezen. Wel kunnen de klachten zeer sterk worden verminderd. Het belangrijkste doel van de behandeling is het wegnemen van de jeuk, waarna ook geen beschadigingen meer ontstaan door krabben, maar ook om te proberen de verdere voortgang van het ziekteproces te remmen of te stoppen.

In eerste instantie wordt hiervoor meestal een sterke corticosteroid-bevattende zalf voorgeschreven. De klachten zijn hiermee bijna altijd goed onder controle te krijgen. Als seksuele gemeenschap niet (meer) mogelijk is omdat de ingang naar de vagina te nauw geworden is, kan de gynaecoloog in sommige gevallen de ingang wijder maken door een eenvoudige chirurgische ingreep.

Wat zijn de vooruitzichten?

LS is zoals gezegd een chronische huidziekte zonder kans op spontane genezing. Wel kan de ziekte helemaal rustig worden zodat geen behandeling meer nodig is. In het begin wordt enige tijd in overleg met de behandelend arts intensief gesmeerd gedurende een bepaalde periode. Daarna kan de frequentie meestal worden verminderd op geleide van de klachten. Soms is het zelfs mogelijk om, bij afwezigheid van klachten, enige tijd helemaal niet te smeren.

In zeldzame gevallen (3-5%) ontstaat huidkanker. Dit is de reden dat regelmatige controles noodzakelijk zijn, zowel door de patiënt als door de dokter (minstens eenmaal per jaar). Wondjes, zweertjes die blijven bestaan ondanks de behandeling kunnen wijzen op een kwaadaardige verandering, waarna verder onderzoek nodig is. Maar zoals gezegd is dit niet een vaak voorkomende complicatie van LS.

Patiëntenverenigingen:

www.lichensclerosus.nl

www.lichensclerosus.info